

SİĞİR TÜBERKÜLOZU İNSANLAR İÇİN CİDDİ BİR TEHLİKEDİR

Bakterileri taksonomik sınıflandırmaya göre değerlendirdiğimizde, Mikobakteri ailesinin altında yüzlerce tür olduğunu görürüz. Bunlardan bazıları özellikle bağışıklık sistemi baskılanmış hastalarda tüberküloz dışı enfeksiyonlara neden olabilirken, bazıları ise ciddi bir halk sağlığı sorununa sebep olur. Tüberküloz bunların başında gelir. Tüberküloz, *Mycobacterium tuberculosis kompleks* (MTBC) üyeleri tarafından oluşturulan, farklı klinik semptomlarla kendini gösteren, bulaşıcılığı ve öldürücülüğü oldukça yüksek, hem insan hem de çeşitli türdeki memeli hayvanlarda enfeksiyon yapabilen kronik bir enfeksiyondur. *Mycobacterium tuberculosis kompleks* 'in başta *M. tuberculosis*, *M. bovis*, *M. africanum*, *M. caprae*, *M. canettii*, *M. pinnipedii* ve *M. microti* olmak üzere 11 mikobakteri türünden oluştuğu bilinmektedir.

Tüberküloz, 1921'de koruyucu bağışıklık sağlayan BCG aşısının geliştirilmesi yanı sıra 1950'li yıllardan itibaren antitüberküloz ilaçlarla da tedavi edilebilmektedir. Fakat günümüzde dünyanın neredeyse bütün ülkelerinde, tüberküloz aşılması gereken bir sağlık sorunu olarak gündemden düşmemektedir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), dünya nüfusunun neredeyse 1/3'ünün tüberküloz basili ile karşılaştığını ve enfekte olduğunu, her yıl yaklaşık 10 milyon yeni tüberküloz enfeksiyonu vakasının saptandığını ve her yıl yaklaşık iki milyon kişinin tüberkülozdan hayatını kaybettiğini bildirmektedir. 2019'da dünya çapında tahmini 140.000 yeni zoonotik tüberküloz vakası meydana gelmiştir. Bu tahminde, dünya çapında zoonotik tüberkülozun en yaygın nedeni olan *Mycobacterium bovis* ile ilgili veriler kullanılmıştır. Diğer mikobakteriyel türlerin de zoonotik tüberküloza neden olabileceği göz önüne alındığında, gerçek yükün daha yüksek olacağı aşikardır. Nitekim, gerçek insidansın sekiz kat daha yüksek olabileceği öngörülmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), siğir tüberkülozunu halk sağlığına ciddi tehdit oluşturan ihmal edilmiş yedi zoonozdan biri olarak kabul etmiştir. Dünya Hayvan Sağlığı Örgütü (WOAH/OİE) siğir tüberkülozunun kontrol edilmesi ve ortadan kaldırılması çağrısında bulunmaktadır. Bu artan farkındalığa rağmen, İnsan tüberküloz olguları içinde *M. bovis* enfeksiyonlarının ortalama oranının, Amerika Birleşik Devletleri'nde toplam tüberküloz hastalarının % 2'sinin altında olduğu bildirilmektedir. Avrupa'da % 0.4, Afrika dışındaki ülkelerde % 1.4'ten az, Afrika'da ise % 2.8 olarak bildirilmiştir. Ülkemizde ise bu oranın % 1 civarında olduğu düşünülmekteyken, 2007 ile 2010 yılları arasında yapılan bir çalışmada, Şişli Etfal Araştırma ve Eğitim Hastanesinde insanlarda görülen siğir kaynaklı tüberküloz sıklığı % 5.3 olarak bulunmuştur.

Tek sağlık kavramı kapsamında, tüberküloz konusunda Sağlık Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı'nın birlikte çalışması, birbiriyle veri paylaşması ve başta *Mycobacterium bovis* olmak üzere hayvan kökenli zoonotik hastalık oranlarının ortaya konulması gerekmektedir.

Ülkemizde siğir tüberkülozu ihbarı mecburi bir hayvan hastalığıdır. Hâlihazırda bu hastalıkla mücadele için yönetmelik ve genelgeler yürürlükte olmasına rağmen, siğir tüberkülozu endemik olarak görülmeye devam edilmektedir.

Sonuç olarak; hem hayvan sağlığı hem de halk sağlığı için önem taşıyan siğir tüberkülozu hastalığıyla mücadelede "Tek Sağlık" konsepti çerçevesinde, veteriner hizmetleri kurumsal yapısının yeniden düzenlenerek hastalıklarla mücadeleye odaklanan bir genel müdürlük ve ona bağlı taşra birimlerinin oluşturulması, öncelikle bu hastalık başta olmak üzere zoonoz hastalıklarla mücadelede başarıya ulaşmanın anahtarı olacaktır. Tarım ve Orman Bakanlığı'nda yeni bir yapılanma ile **Veteriner İşleri Genel Müdürlüğü**'nün kurulması 1937 yılında imzalanan Uluslararası Cenevre Sözleşmesinin gereğidir. Kamu hayvan sağlığı teşkilatının yetkili bir bakanlığa doğrudan bağlanıp sorumlu bir veteriner hekim idaresinde yönetilmesi, halk sağlığını da ilgilendiren tüberküloz ve diğer zoonotik hastalıklarla ilgili yapılması gerekenlerin başında yer almaktadır.

Kamuoyuna önemle duyurulur.

Dr. Gülay ERTÜRK

VHD GENEL BAŞKANI